

Brexit

Komentár

Parlament Spojeného kráľovstva v utorok 15. januára 2019 v súlade s očakávaním neschválil dohodu s Európskou úniou, ktorá mala upravovať vzájomné vzťahy po tom, čo Británia definitívne opustí EÚ. Ani odloženie hlasovania o viac ako mesiac nepomohlo zaistiť návrhu dostatočnú podporu. Naopak odmietnutie dokumentu, ktorý je výsledkom takmer dvoch rokov vyjednávaní, bolo zo strany parlamentu tak rezolútne, že išlo o najdrvivějšíu porážku vládneho návrhu za posledných 95 rokov. Táto skutočnosť naznačuje, že bez výraznej úpravy nemá snaha o opakované schválenie dokumentu valnú šancu na úspech. Premiérku Mayovú môže aspoň tešiť, že jej vláda nasledujúci deň prežila hlasovanie o nedôvere vlády, ktoré vyvolala po fiasku pri schvaľovaní dohody opozície pod vedením Jeremyho Corbina. Je to však slabá útecha v situácii, v ktorej sa premiérka nachádza. Okrem kritiky zo strany európskych politikov totiž musí čeliť opozícii v domácom politickom ringu, kde zároveň dostáva rany pod pás aj z radov vlastnej strany. To všetko pri riešení problému, ktorú svojou nerozvážnosťou vyvolal jej predchodca a s ktorého riešením, teda vystúpením Británie z EÚ podľa svojich blízkych spolupracovníkov vnútorne nesúhlasí. A čas neúprosne beží. Dva roky od dátumu aktivácie článku 50, v rámci ktorých by mala Británia EÚ opustiť, uplynú už 29. 3. 2019.

Čo však vyvolalo takto dramatický nesúhlas britského parlamentu s podobou vyjednanej dohody? Zrejme najväčšiu kontroverziu vyvoláva časť nazvaná „írška poistka“. Táto pasáž mala za cieľ poskytnúť dostatočný čas na vyriešenie zdanlivo neriešiteľného problému. Írsko totiž chce na rozdiel od Spojeného kráľovstva v EÚ zotrvať. Náhla zmena podmienok vzájomného obchodu po vystúpení Británie z EÚ v dôsledku opustenia colnej únie by znamenalo, že na hranici medzi Írskom a Severným Írskom, ktoré je súčasťou Spojeného kráľovstva, by došlo k obnoveniu hranice kvôli umožneniu kontroly a precleniu tovaru, ktoré by túto hranicu prekročilo. To je však priamo v rozpore s podmienkou britských vyjednávačov, ktorí sa obávajú, že obnovenie hraníc v tejto podobe by mohlo opäť rozduchať krvavé nepokoje, vďaka ktorým vošla do všeobecného povedomia organizácia IRA. Zmienená írška poistka mala zaistiť, že Británia zostane súčasťou colnej únie do doby, kým sa nájde riešenie daného problému a Británia by tak nemohla z colnej únie jednostranne odstúpiť. Hlavne z radov vládnych konzervatívcov si vyslúžila kritiku najmä skutočnosť, že poistka nie je časovo ohraničená a Británia by tak v rámci colnej únie mohla zostať neobmedzene dlhú dobu.

Čo sa bude diať ďalej? Ťažko povedať, neistota je totiž pojem, ktorý sa vybaví v súvislosti s brexitom zrejme väčšine investorov. V prípade, že nedôjde k predĺženiu bližiacej sa lehoty, ktoré by museli schváliť všetky zostávajúce členské štáty EÚ, vystúpi Británia bez dohody. Tento variant, označovaný ako "tvrdý brexit" je z pohľadu trhov najmenej prijateľným vývojom. Zavedenie colných kontrol by narušilo dodávateľsko-odberateľské reťazce, čo by v dôsledku ich komplexity malo negatívny dopad na všetky zúčastnené strany. Zaťaženie cezhraničného prúdu tovaru dodatočnými clami by potom poznamenalo dopyt, čo by prispelo k ďalšiemu spomaľovaniu hospodárstva. Okrem tvrdého euroskeptického jadra v rámci konzervatívnej strany si však túto variantu nepraje ani výrazná väčšina v britskom parlamente. Z vládnych toryovcov sú proeurópsky naladené zhruba dve tretiny. Otázkou zostáva, či dokáže britská premiérka dohodu upraviť a presvedčiť tak zvyšok svojej strany k jej schváleniu, alebo získa podporu u opozície. Tá žiada rezolútne odmietnutie možnosti tvrdého brexitu, tým by však premiérka mohla rozšíriť priekopu v rámci svojej konzervatívnej strany medzi proeurópskou väčšinou a euroskeptickou menšinou. Ťažko by sa potom mohla premiérka na časť svojich poslancov spoľahnúť v prípade prípadných budúcich hlasovaniach o nedôvere vláde. Ďalším variantom sú predčasné voľby. Predpokladať, že by novovzniknutá vláda bola schopná dosiahnuť úspech do 29. 3. 2019 je

však optimizmom majúcim len veľmi plytké základy v realite. Poslednou možnosťou je vyhlásenie nového referenda, aj to je však spojené s dlhými prípravami. Bez ohľadu na možný variant (okrem tvrdého brexitu) tak bude zrejme nevyhnutné termín odchodu odložiť, čo však naráža na dĺžku prípadného schvaľovania v jednotlivých krajinách EÚ. Navyše by žiadny zo štátov EÚ nesmel byť proti. Podľa reakcie libry na neschválenie dohody v britskom parlamente, ktorá možno na prvý pohľad v rozpore s intuíciou posilnila, však trhy prisudzujú náhlemu brexitu bez pravidiel nižšiu pravdepodobnosť.

Autor:

Tím Asset Managementu
AXA investiční společnost a.s.